

espainolstatik etorri dira. La Voz-eko, Unidad-eko eta Diario Vasco-ko atek zabal zabalik eduki dituzte, ikusten denez. Egunkari hauen intentzioak eta hizkuntz politika, hor konpon. Baina hau galdetuko nuke: eta alderantzira gertatu izan balitz, zer? Hots, beren tesiak defenditzeko, eta euskal Erakunde bat atakatzeko, informazio-organu horiek batasunaren aldekoek erabili izan balituzte? Ez al zen orduan esango espainolisten jokua egiten zutela? ■ *Joanes Lekerika.*

Kantutegi bat dela eta

«*Herria oibuka*» izeneko kantutegi bat argitaratu zuten ihaz Deustuko Lasalletarrek. Borondaterik hoberenarekin egin bazuten ere, kanta-liburuska horretan bi akats ikusi ditut. Horra non lerroon zioa.

Lehen akatsa: *ez da inon ere ageri kanta bakoitzaren egilea.* Hitzaurrerik ere ez da, nolabaiteko azalpena egiteko. Bestetan bezalaxe, gure arteko jendetasuna eta zuzenbide-sena zein urri diren aski garbi ageri da.

Itsuek ere ikus dezakete kanta bat egiteko hitzak eta doinua behar direla, batzutan egile bakarrarenak, beste batzutan hizgile eta musika-moldatzailea elkar-lanean arituz. Zergatik ez aitortu, kantutegietan eta, horienganako dugun zorra? Zergatik ukatu geure esker ona? Noiz arte baliatuko gara itxuragabeki kantariez, haiekiko begiramen apurrik gabe?

Baina bada besterik, komentatzen ari garen kantutegian. Eta akats hau ere bestetan ikusi dugu. Horra zein den: *hitzak aldatzea.*

Behiala, hitzak gordinxek zirelako, zenbaitek aldatu egiten zizuten hitzak. Zergatia ere askotan entzuna dugu: gordinkeriak ez omen dira euskaldunak... «Pello Joxepe»-rekin zer egin zuen Azkuek ongi dakigu.

Orain, ordea, hitzak aldatzeko beste arrazoin bat aurkitu dute batzuek: hitzak euskara batura egokitu behar... «*Herria oibuka*» kantutegian, esaterako, «Gazte gera gazte» ez, «Gazte gara gazte» ageri da; «Zenbat gera» gabe, «Zenbat gara», «Poeta hoiek» utikan eta «Poeta horik» esan behar omen dugu, eta abar luze-luze bat.

Gaitza, esan dudan bezala, beste zenbait liburu eta orri bakane-tan ikusten da. Begira, adibidez, «Euskalduntzen (2)» ikasbidean:

...*biok edango DUGU nahi DUGUN guztia.* (27. orrialdean)

...*bizi GARA pobre*

eremu latz bonetan... (136. orrialdean)

Otoi! Euskara batua guztiok nahi arren, errespetatu dezagun gureganaino etorri den ondasuna. Ondasun ñabarra, noski, Euskal

Herria bera bezalakoa. Ohartzten gara nora daraman bide oker horrek? Hasi behar ote gara kantatzen

*Maitia non ZARA? edo
Gabon-gaba pozik
IRAGAN DEZAGUN?*

Ordua da, nik uste, ura bere bidera itzul dadin. Euskal musikariek oraingo nahaspila konpondu behar dute eta kanta bakoitzaren hitzak finkatu. Jakina, batzutan gertatzen da kantak era batera kantatzen direla leku batean eta bestera bestean. Adibidez, «Salamanca» deritzan kanta berriki entzun dut Hazparnen hango erara eta gainera Gorka neure anaiaandik beste bat, Bizkaiko euskaraz, jaso dut. Kasu horietan zail izango da erabakitzen eta hobe lukete, agian, diren aldakuntzak adierazi, bati lehentasuna emanaz. Baina ni horretan ezjakina naiz eta isilduko naiz.

Hitzño bat bukatzeko, ordea. I hazko udan, Seguran izan nintzen, kantaldi batetan. Kantaldi hondarreko, «Agur Jaunak» kantatzen hasi ginen, eta hura zen penagarria: nor bere modura («Danak», «Denok», «Danok», «gara», «gira», zintzurereko «j», «j» biguna, eta abar) eta gainera nabari zelarik askok ez zekitelca kanta hori... Ez dea lotsagarri geure gogara aldatzea eta ez jakitea «Agur Jaunak»? Nafarroa Beheretik etorri zaigun kanta eder hori? ■ *Endriko Knörr.*

Urduri eta larri

Hitz hauekin definienez orain eta hemen Tolosaldea: urduri eta larri da. *Sarriok* kezka sortzen du. Honen inguruko enpresa asko eta milaka langile langabeziaren zuloan sartuak daude. Zorren berri alderdi guztietatik entzun dugu. Jende asko ari da zer gertatu den galdezka. Nora joan dira holako dirutzak? edo zergatik ez dira etorri hemen behar diren milioi horiek? Jestio edo administrazio txarra? Honen ondorioak jasan behar dituenarentzat erantzun eta konponbide egoki guti.

Enpresa tiki asko azken kolpe honekin betirako desagertzeko zorian geratzen dira. Baserrira utzi eta kalera joan den zenbait langilek etorkizuna beltz dakusa. Zenbait herri beste lan posturik gabe geratu bide da enpresa handi horrek bere inguruan besterik nahi ez zuelako.

Hemendik dago herri batzuen bizitasuna edo betirako isilbideetan geratzea. Lan arazo honek herriaren hazkundera eta kulturaren influentzia izango du. Diruak izan du jendearen erakarmena, eta dirua izan da kulturaren lehen urratsak emateko eta jarraitzeko bultzagile garrantzizko bat. Ez dira, beraz, lan postuak bakarrik *Sarrioren* in-